DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

17. marts 2005 *

I sag C-170/03,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandene) ved afgørelse af 11. april 2003, indgået til Domstolen den 14. april 2003, i sagen:

Staatssecretaris van Financiën

mod

J.H.M. Feron,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr (refererende dommer) og K. Schiemann,

generaladvokat: M. Poiares Maduro
justitssekretær: ekspeditionssekretær M.-F. Contet,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 18. marts 2004,

* Processprog: nederlandsk.

efter at der er afgivet indlæg af:

— den nederlandske regering ved S. Terstal, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Lyal og H. van Vliet, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. maj 2004,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 2, litra c), og artikel 3, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 918/83 af 28. marts 1983 om en fællesskabsordning vedrørende fritagelse for import- og eksportafgifter (EFT L 105, s. 1).

2 Denne anmodning er blevet fremsat i en sag mellem J.H.M. Feron og Staatssecretaris van Financiën, som har afvist at indrømme ham afgiftsfritagelse for et køretøj, der var stillet til rådighed for ham af hans arbejdsgiver.

Tvisten i hovedsagen og retsforskrifter

3 Ifølge forelæggelsesafgørelsen var J.H.M. Feron beskæftiget som lønmodtager i Østrig hos Océ Österreich GmbH (herefter »arbejdsgiveren«). I perioden fra den 18. oktober 1996 til den 14. december 1997 stillede Océ en personbil til rådighed for J.H.M. Feron, såvel til personligt brug som til brug i forbindelse med hans arbejde. I denne periode var arbejdsgiveren fortsat ejer af bilen. Den 15. december 1997 gjorde J.H.M. Feron imidlertid brug af den forkøbsret, som blev indrømmet ham af arbejdsgiveren ved leveringen af bilen, i forbindelse med sin flytning til Nederlandene. I januar 1998 forlod J.H.M. Feron sit sædvanlige opholdssted i Østrig, og den 10. februar 1998 anmeldte han til Venlo kommune (Nederlandene), at han bosatte sig i Venlo. De nederlandske myndigheder traf beslutning om ikke at indrømme en fritagelse for afgiften af personbiler og motorcykler (»belasting van personenauto's en motorrijwielen«, herefter »BPM«) med hensyn til bilen. Efter appel annullerede Gerechtshof te 's-Hertogenbosch beslutningen om ikke at indrømme fritagelse, og fastslog, at J.H.M. Feron skulle fritages for BPM. Staatssecretaris van Financiën iværksatte kassationsanke ved Hoge Raad der Nederlanden.

4 Hoge Raad har anført, at i henhold til artikel 1, stk. 2, i Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen (den nederlandske lov om afgift på personbiler og motorcykler) af 24. december 1992 betales der BMP for personbiler og motorcykler ved indførelse af en personbil eller en motorcykel i det register over angivne data, der føres i henhold til Wegenverkeerswet (den nederlandske færdselslov) af 1994. Det følger af bestemmelserne i lovens artikel 14, sammenholdt med artikel 2, stk. 2, og artikel 4, stk. 1 og 4, i Uitvoeringsbesluit belasting van personenauto's en motorrijwielen (gennemførelsesbekendtgørelse om afgift på personbiler og motorcykler) af 24. december 1992, som ændret ved bekendtgørelse af 14. november 1997, at der indrømmes fritagelse for afgiften ved registrering af personbiler og motorcykler hidrørende fra et andet land, herunder en anden medlemsstat, når der er adgang til fritagelse for importafgifter i forbindelse med overgangen til fri omsætning i henhold til forordning nr. 918/83.

5 Den forelæggende ret har oplyst, at i henhold til forordningens artikel 2 indrømmes der fritagelse for BPM med hensyn til et motorkøretøj hidrørende fra udlandet til

privat brug som omhandlet i samme forordnings artikel 1, stk. 2, litra c), som indføres til Nederlandene af en fysisk person, der flytter sit sædvanlige opholdssted til Nederlandene, såfremt køretøjet i mindst seks måneder før den dato, hvor den afgiftspligtige har opgivet sit sædvanlige opholdssted i oprindelseslandet, har været i hans besiddelse og har været benyttet af ham som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), i forordning nr. 918/83, og såfremt det er bestemt til samme formål på det nye sædvanlige opholdssted i overensstemmelse med forordningens artikel 3, stk. 1, litra b).

6 Ifølge Hoge Raad der Nederlanden følger det af artikel 2 og 3 i forordning nr. 918/83 i forening, at fritagelsen gælder for goder, der har været i den pågældende persons besiddelse som personlige ejendele i mindst seks måneder.

7 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at dette giver anledning til spørgsmålet om, hvorvidt et gode, der anvendes til såvel erhvervsmæssig som privat brug, kan anses for at være en personlig ejendel.

8 Den forelæggende ret spørger ligeledes om betydningen af begrebet »besiddelse« i artikel 3, stk. 1, litra a), i forordning nr. 918/83. Retten ønsker nærmere bestemt oplyst, om dette begreb omfatter det tilfælde, hvor en person råder over det pågældende gode som følge af et retsforhold med en anden person, der er ejer af godet, og som har stillet dette gode til rådighed inden for rammerne af sin virksomhed, men samtidig tillader privat brug heraf.

De præjudicielle spørgsmål

9 Ved kendelse af 11. april 2003 har Hoge Raad der Nederlanden besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal en personbil, der er stillet til rådighed for en fysisk person af dennes arbejdsgiver og anvendes af ham såvel til erhvervsformål som til private formål, anses for en personlig ejendel som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra c), i [...] forordning nr. 918/83 [...]?

2) Skal bestemmelsen i dennes forordnings artikel 3, litra a), hvorefter en ejendel i mindst seks måneder, inden en afgiftspligtig ophørte med at have sit sædvanlige opholdssted i et tredjeland, skal have været i den pågældendes besiddelse, fortolkes således, at den pågældende privatperson, der, eventuelt mod vederlag, som led i udøvelsen af virksomhed for ejeren af en genstand har fået genstanden til rådighed, besidder denne genstand i den nævnte bestemmelses forstand?

3) Er det af betydning for besvarelsen af andet spørgsmål, at den afgiftspligtige har haft ret til at købe personbilen i hele seksmånedersperioden?«

Om de præjudicielle spørgsmål

10 Forordning nr. 918/83, der er nævnt i de forelagte spørgsmål, vedrører fritagelse for Fællesskabets importafgifter ved import fra tredjelande og finder ikke direkte anvendelse på tvisten i hovedsagen. Bestemmelserne i denne forordning finder kun anvendelse på tvisten i kraft af bestemmelser i nederlandsk ret, der henviser til fællesskabsbestemmelserne.

11 Det skal hertil blot bemærkes, at Domstolen i en række afgørelser har fastslået, at den er kompetent til at træffe afgørelse om præjudicielle spørgsmål, der vedrører

fællesskabsretlige bestemmelser, i tilfælde, hvor de faktiske omstændigheder i hovedsagen ligger uden for fællesskabsrettens anvendelsesområde, men hvor det følger af national ret, at fællesskabsretten skal finde anvendelse (jf. bl.a. domme af 17.7.1997, sag C-28/95, Leur-Bloem, Sml. I, s. 4161, præmis 27, og sag C-130/95, Giloy, Sml. I, s. 4291, præmis 23, og af 3.12.1998, sag C-247/97, Schoonbroodt, Sml. I, s. 8095, præmis 14).

12 De forelagte spørgsmål skal derfor besvares.

13 Med sine tre spørgsmål, som gennemgås samlet, ønsker Hoge Raad der Nederlanden oplyst, om en personbil som den, der er genstand for hovedsagen, kan anses for at være en personlig ejendel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 918/83, der kan fritages for importafgift i medfør af forordningens artikel 2 og 3.

14 Det bemærkes, at det følger af disse bestemmelser i forening, at for at kunne få fritagelse for importafgift skal den personlige ejendel som hovedregel have været i den pågældende persons besiddelse og anvendt af denne som sin personlige ejendel i mindst seks måneder, inden den pågældende ophørte med at have sit sædvanlige opholdssted i oprindelseslandet. Desuden skal den personlige ejendel agtes benyttet til samme formål på vedkommendes nye sædvanlige opholdssted.

15 I den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 918/83, forstås ved »personlige ejendele« genstande, der er bestemt til de pågældendes personlige brug eller til brug i deres husholdning, herunder specielt motorkøretøjer til privat brug.

16 I det foreliggende tilfælde blev bilen stillet til rådighed for J.H.M. Feron fra den 18. oktober 1996 til den 14. december 1997 af hans arbejdsgiver til såvel personlig brug som til brug for de opgaver, som han udførte for denne arbejdsgiver.

17 Spørgsmålet, om et gode, der anvendes til disse to formål i en periode på seks måneder inden J.H.M. Ferons flytning, kan anses for en personlig ejendel, er ikke udtrykkeligt omhandlet i forordning nr. 918/83.

18 En sådan mulighed er imidlertid ikke i strid med nævnte forordnings opbygning og formål.

19 For det første bestemmes det udtrykkeligt i artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 918/83, at visse goder, der er nødvendige for udøvelsen af den pågældendes erhverv, kan anses for personlige ejendele.

20 For det andet er det ifølge samme bestemmelse først og fremmest afgørende, at de personlige ejendele ikke ved deres beskaffenhed eller mængde giver anledning til formodning om, at indførslen sker i erhvervsmæssigt øjemed.

21 Da der ikke foreligger en udtrykkelig bestemmelse herom, kan brug udelukkende til private formål således ikke anses for at være en betingelse i alle tilfælde, for at et gode kan anses for en personlig ejendel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordning nr. 918/83.

22 En personbil som den, der er genstand for hovedsagen, der anvendes til såvel privat som til erhvervsmæssig brug, bør ligeledes kunne anses for at være en sådan privat ejendel.

23 Desuden købte J.H.M. Feron den pågældende personbil af arbejdsgiveren den 15. december 1997 og har ifølge den forelæggende ret udelukkende anvendt den til privat brug efter indførslen af bilen til den nye bopælsstat.

24 Det følger heraf, at en personbil som den, der er genstand for hovedsagen, skal anses for at være en personlig ejendel, der har været anvendt af den pågældende i mindst seks måneder, inden den pågældende ophørte med at have sit sædvanlige opholdssted i oprindelseslandet, og som agtes benyttet til samme formål på vedkommendes nye sædvanlige opholdssted, som omhandlet i forordning nr. 918/83.

25 Det skal vurderes, om et køretøj som det, der er genstand for hovedsagen, kan anses for at have været i den pågældendes besiddelse i nævnte seksmånedersperiode.

26 I denne forbindelse følger det såvel af kravene om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten som af lighedsprincippet, at ordlyden af en fællesskabsretlig bestemmelse, som ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med hensyn til fastlæggelsen af dens betydning og rækkevidde, normalt i hele Fællesskabet skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning (jf. dom af 18.1.1984, sag 327/82, Ekro, Sml. s. 107, præmis 11, af 19.9.2000, sag C-287/98, Linster, Sml. I, s. 6917, præmis 43, og af 9.11.2000, sag C-357/98, Yiadom, Sml. I, s. 9265, præmis 26).

27 Det følger heraf, at begrebet »besiddelse« i artikel 3 i forordning nr. 918/83 skal undergives en selvstændig fortolkning.

28 Som generaladvokaten har anført i punkt 81 i forslaget til afgørelse, karakteriseres dette begreb i de forskellige retsordener navnlig ved den kontrol, en person udøver over en genstand, uafhængigt af, om denne person er ejer eller ej.

29 Anvendelsen af dette udtryk i forordning nr. 918/83 indebærer, at fritagelsen ikke skal begrænses til goder, der var del af den pågældendes ejendom i mindst seks måneder inden flytningen, men også vedrører de andre goder, hvorover den pågældende i samme periode havde en effektiv og faktisk kontrol.

30 I det foreliggende tilfælde havde arbejdsgiveren stillet personbilen til fuld og eksklusiv rådighed for J.H.M. Feron og havde indrømmet ham forkøbsret til bilen.

31 I lyset af disse omstændigheder havde J.H.M. Feron effektiv og faktisk kontrol over dette køretøj, og han havde den derfor i sin besiddelse i mindst seks måneder, inden han ophørte med at have sit sædvanlige opholdssted i oprindelseslandet.

32 Under hensyn til ovenstående skal de forelagte spørgsmål besvares med, at en personbil som den, der er genstand for hovedsagen, er en personlig ejendel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1, stk. 2, litra c), i forordning nr. 918/83, der kan fritages for importafgift i henhold til denne forordnings artikel 2 og 3.

33 Under hensyn til besvarelsen af de forelagte spørgsmål er det ufornødent at tage stilling til spørgsmålet, om Rådets direktiv 83/183/EØF af 28. marts 1983 om afgiftsfritagelse ved privatpersoners endelige indførsel af personlige ejendele fra en medlemsstat (EFT L 105, s. 64), som Kommissionen har henvist til, finder anvendelse.

Sagens omkostninger

34 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

En personbil som den, der er genstand for hovedsagen, er en personlig ejendel i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 1, stk. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 918/83 af 28. marts 1983 om en fællesskabsordning vedrørende fritagelse for import- og eksportafgifter, der kan fritages for importafgift i henhold til denne forordnings artikel 2 og 3.

Underskrifter